

Recensioner.

Emil Liedgren: Svensk Psalmdiktning i urval för skolor och självstudium. Skrifter utgivna av modersmålsläraarnas förening. Gleerups förlag, 1:20.

Helt nyss passerade Sveriges ypperlige hymnologiske samlare och forskare, lektor Emil Liedgren i Västerås, sin levnads fem första dekader. Svensk psalmdiktning har varit hans livs patos. Med den vetenskapligt skolade grundligheten har han vetat att förena den stilistiska elegansen och den alla vedermodör övervinnande kärleken till uppgiften.

Vid tiden för årsdagen riktade Liedgren den svenska bokmarknaden med ett urval svenska psalmer. Den närmaste uppgiften för samlingen är att tjäna undervisningen. Häftet har därför kommit att omfatta psalmer allenast fram till 1819 års psalmbok, allt från de sparsamma resterna av medeltida andlig diktning. Psalmerna återges i tidstrogen dräkt och äro försedda dels med ord-förklaringar, dels ock med synnerligen instruktiva anmärkningar, vilka även omfatta ett antal psalmer ur den Wal-linska psalmboken.

Avser än urvalet att närmast tjäna skolorna, är det anmälaren en glädje att påpeka, att konfirmandlärares-prästen här har en utomordentligt god hjälpkälla vid valet av psalmer för konfirmandundervisningen. Särskilt då man vill söka att i samband med psalmundervisningen meddela en smula kyrkohistoriskt kunskapsstoff eller åtminstone några bilder ur svensk kyrkohistoria, kan detta nyutkomna arbete såväl genom det omsorgsfulla urvalet som ock genom anmärkningarna vara till stor hjälp.

A. A.

Dansk Organist- og Kantorforenings Præludiesamling for orgel eller Harmonium. Wilhelm Hansens edition Nr 3189, Köpenhamn och Leipzig.

En »samling danska preludier till bruk vid gudstjänsten» kallas detta arbete i det inledande förordet. Dels på grund av detta uttalande och dels med anledning därav, att organister stå för häftets innehåll, väntar man sig något helt annat, än vad man finner, och blir därför ganska förvånad, då man gör den upptäckten, att samlingen i allmänhet ej motsvarar, vad förordet säger. Preludierna lämna sig nämligen knappast så synnerligen väl till bruk vid gudstjänsten: de äro mestadels för

långa, innehållet i många av dem svarar ej mot längden, en del äro föga kyrkliga.

Bland goda preludier kunna nämnas de av Debois, Rung-Keller (nr II, vars första del gott kan användas fristående), Tryde Asger Hamerik (dock föga kyrkligt i mitten); Joh:s Würtz har ett parafrasfragment — såsom koralpreludium föga passande. Camillo Carl-sens Preludium I är ett bra stycke musik men intet koralförspe, under det hans Preludium II passar bättre som postludium.

Ger sålunda samlingen i sin helhet ej intryck av koralpreludier, finnes dock inom densamma en del mycket god och i många fall väl arbetad musik, visande danska kyrkomusikers gedigna kunskaper.

En brist är, att nästan överallt anvisningar saknas om pedalanvändningen.

Swante Sjöberg.

Dietrich Buxtehude: Missa Brevis, utgiven av Wilibald Gurlitt. Bärenreiter-Verlag, Kassel. Mark 3:20.

Bland 1600-talets stora namn på kyrkomusikens område har Dietrich Buxtehude en rangplats. Buxtehude har ju bevarat sitt namn åt eftervärlden som orgelvirtuos och icke minst som tonsättare.

För oss har Buxtehude ett särskilt intresse, därigenom att flera av hans verk, såväl i manuskript som i tryck, finnas bevarade i Uppsala universitetsbibliotek. Missa brevis tillhör dessa.

Missa brevis är skriven för 5-stämmig kör och orgel (generalbas) och är hållen alltigenom i typisk Palestrinastil.

I det inledande Kyriet gripes man av det högstämda allvaret i melodiken, stämmornas ypperliga behandling, där de föras in med varandra i harmoniskt välljud.

Det efterföljande Gloria inledes med ett recitativartat motiv i basen. Melodiken är hållen i sträng stil och framträder lugnt och värdigt för att efter hand stegras i rytmiska tongångar, som giva det hela en avslutning av stor effekt. I mässans sista del lägger man märke till det kromatiskt behandlade motivet »Miserere», och i sluttakterna »Cum Sancto Spiritu» sväller det hela ut till en lovhyrn av gripande verkan.

Missa brevis är, vilket framgår av namnet, en kort mässa och egentligen

skriven i en sammanhängande del. Givetvis kunna dock Kyrie och Gloria utföras separata. Vid utförandet av massan i dess helhet är man ej bunden av instrumental beledsagning, men krav ställas på en homogen körbesättning.

Missa brevis är i alla avseenden

ett värdefullt tillskott till vår kyrkomusik, och man är professor Gurlitt tack skyldig, som framdragit Lübeckermästarens verk i ljuset. Det kan varmt rekommenderas till alla av gammal kyrklig musik intresserade kyrkomusiker.

Yngve Norén.

Meddelanden.

Jesu sju ord på korset, H. Schütz' passionsoratorium, har enligt till red. inkomna meddelanden på palmsöndagen utförts i Engelbrektskyrkan i Stockholm (rundradierades; dirigent: musikdirektör D. Ahlén), i Norrköpings S:t Olai (dirigent: musikdirektör H. Cederwall), i Salems kyrka (dirigent: G. Grefberg) och i Kristianstad (dirigent: musikdirektör H. Wadborg). I Christine kyrka i Göteborg utfördes på långfredagen Schütz' Jesu sju ord på korset samt Max Regers Långfredagskantat (dirigent: musikdirektör Sven Körling). — I Oscar Fredriks kyrka i Göteborg utfördes på palmsöndagen J. M. Kraus' oratorium: Der Tod Jesu; dirigent: dr Birger Anrep-Nordin. — I Örebro Olaus Petri kyrka framfördes på långfredagen under musikdirektör Adolf Andréns ledning delar av Bachs h-moll mässa samt Becker: Sacred Dialog; i Engelbrektskyrkan utfördes Bachs Matteuspassion (dirigent: musikdirektör D. Ahlén); första delen rundradierades.

Nya orglar. S:t Jakobs förs. i Stockholm har beslutat om- och tillbygga sin kyrkoorgel. Sålunda kommer den att erhålla ett fjärrverk om 13 stämmor, 3 högtrycksstämmor samt nytt 4-manualligt spelbord. Vidare införes rent pneumatisk traktur. Orgeln, som räknar ett flertal stämmor från mästaren P. Z. Strand, kommer efter ombyggnaden att omfatta 80 stämmor. Arbetet skall utföras av Åkerman & Lunds Nya Orgelfabriksaktiebolag och vara avslutat före den 1 nov. 1929.

Borlunda förs. i Lunds stift har kontrakterat med A. Mårtenssons orgelfabrik i Lund om en ny orgel för sin kyrka. Orgeln erhåller 22 stämmor, fördelade på två manualer och pedal. Även Bolshögs förs. har för sin kyrka beställt en ny orgel hos samma firma.

Utmärkelser. K. M:t har den 8 mars tilldelat förre kantorn i Lycksele för-

samling P. T. Stenberg och den 5 april förre klockaren i Muonionalusta förs. Joh. Kangas medalj i guld av femte storleken med inskrift För medborgerlig förtjänst.

Möteskalender. Enligt hittills ingångna meddelanden anordnas under instundande sommar och höst årsmöten, kurser och kyrkosångshögtider inom de skilda stiftens på nedanstående tider och platser.

Årkestiftets kyrkosångsförbund: kyrkosångshögtid och årsmöte i Söderhamn 27—29 september.

Linköpings stifts kyrkosångsförbund: kyrkosångshögtid och årsmöte i Norrköping i medio av oktober.

Skara stift: Västergötlands körförbund håller konsert vid kyrkligt möte i Skara 17—19 juni; K. S. V. och O. K. F. anordnar årsmöte vid liturgisk-kyrkomusikalisk kurs i Skara antagligen i augusti.

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund: närkesdelen ger konsert vid kyrkliga mötet i Örebro 7 juli; sörmulandsdelen anordnar kyrkosångshögtid i Eskilstuna 9—10 nov.

Västerås stifts kyrkosångsförbund avhåller kyrkosångshögtid i Västerås den 8—9 juni.

Lunds stifts kyrkosångsförbund anordnar kyrkosångshögtid i Malmö den 27—28 oktober; K. S. V. och O. K. F. anordna liturgisk-kyrkomusikalisk kurs i Karlshamn 9—12 juli och i samband därmed årsmöte.

Karlstads stifts körförbund anordnar kyrkosångshögtid i Sunne och Fryksände den 15—16 juni.

Härnösands stifts K. S. V. anordnar liturgisk-kyrkomusikalisk kurs i Berg, Jämtland 17—21 juni.

Visby stifts K. S. V. anordnar sängfest i Hablingbo kyrka den 30 juni (ev. senare).

Ytterligare uppgifter införläntas.